

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarii in prophetas - Cod. Aug. perg. 212

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9. Jahrh.]

Commentarius in Abacuc: liber secundus

[urn:nbn:de:bsz:31-66172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-66172)

FINIT LIB I. INCIP LIBER II.

Aterum mi chromati papauenerabilis in ambacuculi
 brum scribimus proprium canticum ei. opusculum
 dedicantes sermonē que ad hęc cum & psalteriū id est
 lyrico more compositum totis viribus adgredientes.
 sibi & igit̃ ex cetera & cardana palus in sultat̃ prior
 uitus quā nominemus coeptum carpa m̃ iter & orati
 onibus tuis quicarnem iustate superasti. manifestis
 simam de xp̃o prophēciam in octauo prophēcia. id est
 in resurrectionis dominicæ numero differam.

Oratio ambacuc proph̃ pro ignorantibus. Lxx̃o
 ambacuc proph̃ cum cantico. aquila & simmachus &
 quinta a editio sicut nos pro ignorantibus; transtuler.
 solus theodotion ꝑ̃i te p̃tone koꝑ̃ i eiat̃ moꝑ̃ id est
 pro uoluntariis & pro his quae sponte delinquit. hoc
 propter eam intellegamus exceptis septuaginta nullā
 orationem cum cantico transtulisse. Nam & in hebraico
 habet̃ al se gionoth quod dicit̃ et iap non makonec
 nos transtulimus pro ignorantibus; est autem sensus
 quia supra temerē dixerat. usque quod dñe clamabo &
 non exaudies uociferabor ad te impatiens & non saluab.
 Ac de ipse in secunda quaerimonia quare non respicit
 sup̃ iniqua agentes & taces deuorante templo iustiozem se.

ad quod audierat scribe uisum & explana eum sup tabulas
& postea era ecce qui incredulus est non erit recta anima
eius in sem & ipso iustus aũ infides sua uiu & & dederat uel
nabuchodonosor uel diabulum uel antichristũ positum
in iudicio peccatorũ & fortem ad corripicndas gentes
nunc agit paenitentia & plangit quod tẽm eresit locutus
P & itaque ueniam ut misericordiam consequatũ qui igno
rans fecit. unde & dauid delicta inquit iuuentutis & tẽ
Sunt qui potentior rationem eẽ prophete. ut in aduentu xpi
error auferatũ hominum. unde & prophete nomẽ sit titulo
pronuntiatum. quod profetico spũ orẽ tollit lignem
& reddiluccẽm auferre imaginem & tribu ueritatem. qd
autõn propheteiasit. & totus cantici textus ostendit. & ma
ximẽ illa in medio duorũ animalũ cognosceris. & cum ad
propinquau erint anni notus eris & de iudicio cum turba
ta fuerit anima in calura misericordiae recordaberis
& rursum de aduentu xpi. dẽ detheman ueniet et scẽ de
monte umbroso & condenso. p̄ eẽ non in futuro pauebit
tabernaculã terrae madian. & ascendet sup equos tuos
& extendens arcum tuum sup rognã sicut aliquis que
sierit. quare solus theodotion pro spontaneis transtu
lerit. possumus dicere uel confessionem propheteiae qd
non aliquan eẽ sitate. sed sponte peccauerit male

sentens de iudicio di uel certe futuram gentium fidem de
 monstrari. quod priorem errorem uoluntariae relinqn
 tes in eum creditur esse sint qui incantatore promittit. Legim⁹
 in psalmo xvi oratio dauid. & in alio similiter oratio dauid.
 & in lxxxviii oratio moysi hominis di. & in centesimo primo
 oratio pauperis cum anxius fuerit & cor ad dno effude
 rit precem suam. sic ubi alibi nomen orationis infestur.
 tamen nullo loco cum cantico legit. & nescio an decens
 sit orare cum cantico nisi forte iuxta septuaginta orare
 dicimus propheta pro aduentu xpi. & hoc ipsum cum
 dilectatione & psalmis & cantico prophetae ut & in eo
 quod oratio est de prece patrem. & in eo quod de uicium
 patris qui miserit filium & filii qui uenit laus dicatur
 haec. De titulo cantici uideam⁹ nunc quae dicantur in cantico x^o

Dne audi auditum tuum & timui. Dne opus con
 sideraui in medio annorum uiuifica illud. Lxx Dne
 audiui auditionem tuam & timui. Dne consideraui
 operata tua & obstipui in medio duorum animalium cog
 nosceris. pro eo quod nos & aquila & theodotion
 transtulimus. uiuifica illud. symmachus interpreta
 tus est reuiuifica illud. quod autem septuaginta dixerunt
 consideraui & obstipui nec in hebraico habet & nec apud
 quemquam aliorum interpretum. & sublatis his que in hebraico

non habentur posse legi iuxta septuaginta. Dñe operatua in me
diu duorum. animalium cognosceris. qđ quia. ADIANOTON
uidebat² superiora comunitas. legit autē in hebreo. adonai
id est dñe. salach opustuum. bacer eb in medio. s̄an̄i annozum.
hegebu uiuifica illud. Hoc propt̄ ea quae supflua sūt in sep
tuaginta manifeste addita cognoscimus. hebreu iuxta histo
riā ita hunc locum explanat. Dñe uidi uia uidi monētūā & tu
mū. Audi uiu inquit poenas quas nabuchodofor & diabulo
p̄parasti in quib; dixisti ei. uae qui multiplicat non sua. &
secundo uae qui congregat uaria in malā domui suae.
& tertiouae quia edificat ciuitatem in sanguinib; & p̄parat
urbem in iniquitatem. & quatuor uae qui potū dāt amico suo
mittens felsuum & in ebrians. & quinto uae qui dicit digno
exp̄giscere surget lapiditacenta & sicut timore p̄ territus sūt
quod dracomagnus tantis uulnerib; confodiendus est. sic
de p̄cordñe ut qđ promisisti explicasti & finito temp̄ red
das xp̄otuum. Tu enim dixisti quia adhuc uisus procul & ap
parebit in finem & non mentis. uiuifica ergo qđ pollici
tus es. hoc ē tuum implere p̄missum. n̄ moria t̄ritus ser
motus sed opere conpleat. qđ quidem iuxta nos & dere
surreuone saluatoris intellegi potest. ut ille qui nobis
mortuus ē consurgat a mortuis. & uiuificet iuxta septuagin
ta uimulto alē est sensus. & debem² & uim uulgatae gationis

explanationem ponere. Dñe audi uis scripturis sermonē
 tuum & tui. Dante auriculā iuxta illud quod loquit̄ isaias
 addit mihi auriculam ad audiendum. ita audi uis uis
 audire sermonem tuum & operati diligētius contōpla-
 tus. n̄ enim ibi dicit̄ & opera autem dñi non respiciunt. & ope-
 ram anuū eius non considerant. ex creaturis intellexit cre-
 atorem & p̄ singula quae fecisti & cotidie operaris in uniuersis
 somundo totus obstipui & sensum humanitatis amisso in
 scām amentiam sum conuersus. uel certe admirationē
 turbatus in laude tua strepidus erumpo dicens. In medio
 duorum animalium cognosceris quod multipliciter de filio
 intellegi & de sp̄sco. eo quod pat̄ per filium intellegatur
 & sp̄m̄. quae quidem & duo seraphim es uiam & duo cheru-
 bin scribae interpretant̄ in exodo. quae contra se respiciunt
 & in medio habeant oraculum. & in isaiā uel antiacaput
 & pedes dñi in p̄sentitantiū seculo uolent & alē ad alterū m̄ste-
 rium in dament trinitatis & mittat̄ unus de serafim quod
 interpretat̄ ardens & ueniat in terra sed mund & p̄fex
 labia & dicat ignem ueni mittere sup̄ terrā & quā uolo
 ut ardeat hoc aestimant alii. & ad hanc interpretacionem
 multas scripturarum utunt̄ testimonis. Porro simplex
 interpretatio & opinatio uulgi de saluatore intellegit
 quod in duos latrones crucifixus agnitus sit quia autōn

melius hoc dicunt quod in prima ecla qua ede circumcissione
fuit & de praeputio congregata duob; poput se hinc inde
cingentib; intellectus sit saluatore & creditus. sunt quidam
o animalia duo intellegant testamenta nouū & uetus
quae uere animantia sūt atq; uitalia quae spirent in quo
rum medio dñs cognoscat. In medio annorū notum facies.

LXX Cum ad propinquauerint anni cognosceris. cū ue
nerit inquit tempus & opere promissa cōpleueris
monstrabis ueraeē quae pollicitus es. siue cū ad propin
qua uerit consumatio & in extrema hora ad destruē
da peccata uenerit filius tuus manifestus cognosceris
sequit̄. Cum ad uenerit tempus demonstraberis cum
turbata fuerit anima mea. quod exceptus bōc nec in he
braico nec apud quemquam aliorum habet̄ in p̄caū.
E testis sensus cum uenerit tempus. De quo dicit̄. tempore
acceptabile gaude uerte. tempus aduentus dñi ih̄ xpi
tunc o dñs pat̄ cognoscat̄ nomen tuum quod ante occul
tum fuit hominib; De quo dicit̄ & dñs in euangeliō. pat̄
re uelauit nomen tuum in hominib; quod aū inferatur
cum turbata fuerit anima mea apud septuaginta n̄
p̄caū aeditionem cum posteriorib; copulat̄ ut possit legi.
cū turbata fuerit anima mea in ruē. hucusque distinctio
deinceps inferat̄. misericordia e recordaberis q̄s salicē

propheta sufficiat pro poena sola conturbatio & ad iram di
 animi illius conturbata nequaquam inferat supplicium
 sed iram excludat misericordia habet. & iram in mensu
 ras quantum & quanto tempore ob quas causas & quibus
 inferat. iuxta illud quod scriptum est. cibabis nos pane lacri
 marum & potabis nobis lacrimis in mensura. Quod si
 propheta turbat ad iram dei. & qui turbatus est impetrat mi
 sericordiam. quid nos sperare immo timere debemus
 quorum omnia opera di dignas iras. quod autem sequitur iuxta
 hebraicum cum iratus fueris misericordia te recordaberis.

Non debemus putare obliuisci deum & post iram suam misericor
 diae recordari. sed quod nos eum in poena positi putamus
 obliuisci. iuxta illud usque quo dominus obliuisceris in fine
 & si quando temptationibus quasi fluctibus operimur.
 & rapida demonum aduersus nos percellat & seuit. uelut
 addormientem loquimur. exsurge ut quid dormitas domine.
 simulque discernere clementiam. non dixit cum intule
 ris supplicia misericordia te recordaberis. sed cum ira
 tus fueris. qui autem irascitur in deum non percutit sed
 tantummodo comminat. quod & apostolus sentiens ait. Reue
 lat enim iram dei de caelo super omnem impietatem & ini
 quitatem hominum. ubi autem reuelat non infestur.
 non percutit sed reuelat ut terreat & terris non inferat.

heb. Drab austrouem & sc̄ demonte pharan semp. Lxx d̄s
a theman uem & et sc̄ demonte umbroso & condensō.
diapsalma. Et aquila & symmach & quinta editio ipsū
hebraicum posuer̄ theman solus theodotio quid signifi
car & theman in c̄p̄ & atus ē dicens. eloim ab austrouem &
& sc̄ demonte pharan in finē ex quo intellegim̄ a solis.
lōc̄ positum demonte umbroso & condensō. sed & hoc q̄d
septuaginta transtuler̄. diapalma. & nos posuim̄ semp
symmachus interpretatus est in a & ernū. theodotio in finē
quinta editio ipsū hebraicum sela. Dr ergo ab austro
uem & id est a meridie a clara luce & ab his qui appellant̄
filidierum. Unde & cantica canticorū aquilonem spons̄.
abit & austrū uocat dicens. exsurge aquilo & uenia uste
per flautum meum & fluant aromata mex. Dr semp
in meridie est. ubi inquit pascis ubi cubas in meridie. &
ad abrahā quando erat sub quercu non uenit d̄s nisi in me
ridie. & ioseph qui in t̄po processit saluatoris conuiuū
fratrib; facit meridie. Agnitio ergo di patris his quid ig
ni sunt uenit in pleno lumine & agnitio sc̄i id est filidi
uenit demonte umbroso & condensō. mons umbrosus
atq; condensus. t̄p̄ se pat̄ intellegit̄ plenus uis tuab; omniq;
sapientia & maiestas uacincta p̄tegens & extendens
alas & confouens pullor suos uel ceste paradisus & celestis

plena angelis plena uisitatib; plena arborib; uberrimis
 atque uinam & mihicontingat ad uocem meam. & ad expo
 sita onē dñi ueniat in clarolumine. & filius ei de quo scriptū est.
 scī estote qm̄ ego sc̄i sum. De sublimitate eloquū uubrosi
 & condensi & scripturarum testimonius hinc inde contexti
 & patres simul filio que ueniente si at eorum auditor
 habitaculum & compleat̄ scriptura dicens. Ego & pater
 m̄s uenemus ad eū & mansionem apud eum faciemus.
 Sed quia promonte umbroso & condensi in hebreos scrip
 tum ē. mons faran. & faran in t̄p̄ratur os uidentis
 pulchre iuxta in t̄p̄rationem nr̄am. De eruditi sermo
 ne uir uenit noticia fili. & non qualecumque sermone
 sed de eo qui plenus est lumine plenus ocut & manifestus
 & purus ad aures audientium deferat̄. quod aū ait. De
 monte sublimia dogmata intellege. audi uero hebreū
 istum locum ita dīserere quod bēthlem ita sit austrū
 in qua natus est dñs atq; saluator & ipsum ē de quo nunc
 dicat̄ dñs ab austrouem & hoc ē nascē in bēthlem &
 inde con surgē & quia ipse qui natus ē in bēthlem.
 legem quondam dedit in monte sr̄nai. ipse ē sc̄i qui
 uenit de monte faran. faran quippe uicinus ē locus
 monte sr̄nae. & quod in festur diapsalma id est semp
 habere sensum ipse qui natus est in bēthlē & qui in sr̄na.

id est in monte faran legem dedit. semper in uniuersis beneficiis praeteritis & presentibus; & futuris auctor est largitor. De diapsalma quod hebreice dicitur sela. In psalterio plenius disputatum est. simulque cerne iuxta septuaginta quod diapsalma non ponatur in psalterio. & in presentis loco ex quo intellegimus recte a septuaginta orationis carnicum pro notatum. Operuit celos gloria eius & laudis eius plena est terra. splendor eius ut luxerit cornua humanibus eius. ibi abscondita est fortitudo eius. Lxx Operuit celos iustus eius & laude eius plena est terra. & splendor eius quasi luxerit cornua humanibus eius. & posuit dilectionem robustam fortitudinis suae. Pro eo quod septuaginta inter praeterita & posuit dilectionem robustam fortitudinis suae. & nos diximus ibi abscondita est fortitudo eius aquila transtulit. & posuit absconditionem fortitudinis suae si machus. et posuit absconditam fortitudinem suam. solus theodotio nostrae translatione congruens ait. & ibi absconditio fortitudinis eius uerbum enim sanctam pro qualitate loci. & posuit intellegit & ibi magis quem presentis loco ibi legendum est quam posuit ut sit sensus & ordo sententiae cornua humanibus eius. & subaudiatur ibi & in cornibus; abscondita est fortitudo eius. Manifestum est autem iuxta hebraicum quod in aduentu christi cuncta repleta sint gloria. secundum illud quod in euangeliis

dī. gloria in excelsis dō & in terra pax hominib; bonę uolunt.
 Et alibi pacem fecit in caelis & in terra per sanguinem crucis
 & sedit in dexteram a gntitudinis uelocitē enim currit se s̄mo
 eius. & alibi. dñe dī n̄r quam admirabile est nomen tuū
 in uniuersa terra. Et rursum in psalmo xlii. In omnem
 terram exiuit sonus eorū & in fines orbis uerba eorum.
 Splendor quoque eius quasi sol iustitię claralucera dia
 bit. & cornua in manu eius uixilla & trophea crucis.
 & in p̄sicornib; abscondita est fortitudo ei. cū enim b̄c̄
 in forma dī non rapinam arbitratus est aequalē se eē dō
 sed ex inaniuit se formā seruia c̄p̄ factus est oboediens
 patriusque ad mortem. mortem autem crucis. In cruce
 ergo paulis per absconditā fortitudō eius. quando dice
 bat ad patrem. tristis est anima mea usque ad mortē.
 & pater si possibile est transeat iste calix a me. & in ipsa
 cruce. pat̄ in manu tua sc̄mendo sp̄m meū. Porro
 iuxta septuaginta. In eo quod dictum est. Operuit cæ
 los iustus eius nos sedebem;. minus eē q̄d operi & ur
 ab eo quod operit. sic aut̄ totum operiat & n̄ ex parte
 quod operit. Cū ergo iustus dī operiat cælos ma
 iorem cæt̄ iustus eius qua operiunt cæli. cælos autem
 eos esse qui portent imaginem sup̄ cælestis & qui enar
 rent gloriam dī. Crebro legimus iustitiam quoque dī

dñs saluatorē . apostē probat xp̄i diuinitas & diuinitas . hęc uir-
 tus omnium spiritalium uirtutum quāsimā est uerbi gratia
 appellatū iustit̄ . sapientia . fortitudo iustitia . temperantia . ueri-
 tas . sc̄ntas . redemptio . xp̄i autē factus est nob̄ ad sapientia
 & iustitia . & sc̄ntificatio . & redemptio . hęc igit̄ specialē iustu-
 tes in quib; xp̄i ostendit̄ . secundū p̄fectum eorū que eū uel
 sapientiam recipiunt uel fortitudinem uel iustitiam . & cetera
 huiusmodi continēt̄ in generali iustitē dī . hoc ē in dñō salua-
 tore atq; in hunc modum . & de terra intellegimus qđ qui pri-
 mū p̄p̄t̄ imaginē terreni terra uocabant̄ & dicebatur
 ad eos . terra es & in terra uibis . In aduentu saluatoris
 laudem dñi repleant̄ . Cū autē & celi iustitē diop̄t̄ fuerit
 protectu uidelicet & ex omni parte uestri & uniuersa terra
 repl̄ & laudedi . Tunc splendor eius ut lux erit . Imaginē
 autē dī splēndorem glorię ei; esse dñi saluatoris .
 apostē non tacet . qui postquam nob̄ apparuit splendor glo-
 ria eđi . reuersus est ad pristinā maiestātē . Et si enī noue-
 rām xp̄i sēcūm carnē . sed iā non nouim; eū iuxta carnē
 uerū iuxta sp̄m . quia quod factum ē in ipso uita erat . &
 uitę lux hominum . qđ & manifestius in euangelio sal-
 uator ostendens ait . Pat̄ gloriificame gloria quā habui
 apud te prius q̄ mund; fieret . ut post ascensionē ad cęlos
 sit splendor qđ lux . hoc ē id accipiat filius eē qđ pat̄ est .

29

Quod autem sequitur cornu in manibus; eius moris est scriptu-
 rarum ut semper cornua pro regnis ponant. Et illud quod
 in primo regnorum libro. exaltavit cornu christi
 sui magnificenciam regni saluatoris significat. Et in dani-
 helo decem cornua decem regna demonstrat. sic autem
 nunc dicitur cornu in manibus; quomodo & alibi scriptum legitur;
 cor regis in manu dñi. pro eo quod est mens & principale
 cordis iurisdicti qui pergit ad regna caelorum. qui adhuc posi-
 tus in terra regnat corpori absque peccatis. non uacatur
 extrinsecus sed in diti tutela situm est. Quia uero & in hebreo
 & in ceteris a editionibus non habet scriptum cornua
 in manibus eius. sed in manu eius quod dicitur. iado. manu dñi
 fortem atque robustam in tellegannus filium eius. Et in hac
 manu omnia regna caelorum eorumque qui ad caelos
 nituntur. ascendere posita esse dicimus. quod & isaia sonat
 dicens. Uinea facta est dilectam in cornu in loco uberi. pro eo
 quod est in regno ob hanc putocausam nullum cornutum animal
 in terra inmundum poni in leuitico & id ipsum significare unicom-
 nem in psalmis siue. פִּינֵוּ לְקֶרְוֵי תָא. & illud in temi in cor-
 nis uentilabimus cornu. Quod autem iuxta septuaginta
 legitur & posuit dilectionem fortem in iustitiam suam.
 Etiam in hoc exponitur intelligendum quod dñs patet idcirco ope-
 ruit caelos in iustitiam suam & terram repleuerit laude &

splendorem suum fecerit esse ut lumen & regnum posuerit. Inma-
nu filii ut faceret & delictum suum ab omnibus diligere eligere & di-
ligere non leuiter sed uehementer & fortiter. ut qui eum fortiter
dilexissent & hererent in dilectionem eius nemo tolleret
eos de manu illius. e contrario diabolus facit amare nos
mundum. & pro dilectione eius tutius diligere uitam & non
uitam sed fortiter. ita ut de nobis possit dici. & posuit diabolus
dilectionem fortem uiciorum suorum ante faciem eius ibi
mors. & egrediatur diabolus ante pedes eius. pro eo quod nos
transtulimus in ostem in hebreo tres littere posite sunt.
da lach bach res. absque uallo uocali quae si legantur dabar.
uerbum significant sive ber. pestem quae grece dicitur loimoc
Denique & aquila tam interpretatus est. ante faciem ibi pestis
simmachus ante faciem eius praecidit mors. quinta lectio
ante faciem eius. ambulabit mors solus septuaginta. & theodo-
tion sermonem pro morte interpretatus. praec non in con-
sequenti uersiculo ubi diximus egrediatur diabolus ante pe-
des eius. & septuaginta aliter transtulerunt. iuxta quos postea dis-
putabimus. aquila pro diabulo transtulit uolatile. sim-
machus autem theodotione & sexta lectio uoluerunt quod
hebraice dicitur reseph. Tradunt autem hebrei quomodo
in euangelio princeps demonum dicitur esse belzebul
ita reseph daemonis esse nomen quae principatum teneat.

inter alios & propter nimiam uelocitatem atque in aduersum
 discursu maus & uolatilenu cup & ipsum quae eē in pa
 radiso sub figura serpentis mulieris sic loquitur. & ex male
 dictione qua adō condemnatus est accepit senom en si
 quidem re seph. reph trans uentre in t̄p̄ & at. hoc est
 ergo quo dicit. statim & uenerit dñs & in iordanes fuerit
 baptizatus & ad columbae discensū uox patris in tonue
 rit. hic est filius meus dilectus in quo mihi conplacui. ex
 eunt ideo quis occurrit diabolus & ante pedes illius stabit
 mors & coluber antiquus. quadraginta diebus temptauit
 eum in solitudine. si autē iuxta septuaginta legerimus ante
 faciem eius ibit uerbum. & egredi & in campo. hoc sig
 nificat quod sermo dñi ante uisitationem meam. quae nunc al
 legoricae facies dñi. precedat & p̄parat & corde creden
 tium ut praua in rectum & inaequalia sternat in planū.
 & auditoris anima quasi confectus ager sementem possit
 recipere spiritalem. Stetit & mensus ē terram. Aspex̄
 & dissoluit gentes & contriuit montes sc̄ly. In curuatis
 colles mundi ab itinere, a & ermitatis ei. Lxx̄ iuxta
 pedes eius stetit & cōmota ē terra. dispēx̄ & distabunt
 gentes contriuit montes uiolentia, tabū colles sc̄ly.
 Itineris sempiternus. Stans saluator & cuncta p̄spiciet
 & oculo suo uniuersitatem mundi mirans gentium multitudi
 nem.

dissipauit. quibus dissipatis & dissolutis contritis sunt
montes huius ^{scilicet}. & incuruati sunt colles huius mundi.
Sunt enim & alii montes & colles quos salet & transilic
sponsus in cantu co cantacorum de quib; & secundum gra
duum psalmo dicit. leua uo ^{meq}culos ad montes unde ueniat
auxilium mihi. Montes autem scilicet qui ipsi sunt qui & montes
tenebrosi. de quib; hieremias p̄cepit. ne impingant pedes
nri super eos. Isti colles in quib; regnabat saul quando inter
ficiebat sacerdotes di. gabaa quippe colles interpretat
& ligantur incuruati sunt inquit colles mundi ante ad
uentum quippe saluatoris erecta ceruice gradiebant.
& supbiam eorum humiliare nem opoterat. Contriti au
t sunt & incuruati ab tineribus a & eternitatis eius. id est di
quia a & eternitas illius ad nos uenire dignata est. siue quod
semper a principio mundi usque ad incarnationem suam ue
nerit ad nos & factus sit in singulorum manus sermo di
que huius uersis uincantib; ipse superat & a & eternum eius
iter incuruauerit colles montes quae contriuerit haec
p̄m & a foran iuxta hebraicum dicta sint. Porro scdm
septuaginta postquam faciem di sermo p̄cesserit &
regressus fuerit in plana di p̄a uenit illuc ubi ad
sermonem suum regio p̄parata e & uenit post pedes
sermonis sui & a. nunquam ante p̄cedens sed sep

expectans ut ille sibi muniat uiam ubi statim terra opera
 uidelicet carnis & corporum non ualentia sustineret in pre-
 sentiam commouentur cum que commata fuerint uisus
 sermonis & presentia dei respicit cunctas anime gentes quas
 cogitationes & multiplices in diuersas sententias possu-
 mus intellegere quae ilico dissoluntur & tabescunt. si quid
 & uiam aduersum scientiam dei se exaltauerat intra. & sen-
 sum occupauerat. audientes hoc precipiente sermone &
 aduentu dei confringuntur & atque conuertuntur. Montes autem
 confractis contritis ad aspectum colles liquido consumuntur
 & rediguntur ad nihilum non enim sunt montes dei sed montes
 seculi. sempiternum enim dei ex respiciens atque suos sermo
 praecedet & fortius collibus seculi consumet & destruet eos.

Posunt autem montes & daemones intellegi qui uersantur
 in hereticis & eleuantur se contra scientiam dei. Colles quoque
 aliae daemonum fortitudinis quae faciunt homines corpo-
 rum pulchritudinem dignitatem diuitias nobilitatem
 generis. cetera quae mundi bona admirari licet & uidere
 post aduentum sermonis dei & dei patris praesentiam. Quo
 modo humana anima commouentur & omne quod terrenum est
 dissoluunt & cogitationes pristinae rediguntur ad nihilum.
 Tunc destruantur daemones tunc seculi altitudines ad nihilum
 deducuntur. & omnis hereticus quorum scientiaque primum

tumebat addi sermones aduentum humiliat conterit
atque consumetur & quod prius pulchrum & maximum
uidebat quasi dis pecuniam abicitur paruum & hoc est
propterea aduentum dei & hospicium christi. Iuxta quod alibi scrip-
tum est. Inhabitabo in eis & inambulabo & erodentur
& ipse est mihi populus. Pro iniquitate uidentoria
& Ethiopiae turbabunt pelle terraem adian. Iuxta pro-
laboribus uidi tabernacula & Ethiopum pauebunt & tabna-
cula terraem adian & Ethiopes trita & amantes tene-
bras & ab omni luce alieni quid rationis carnes uescunt
de quos scriptum est. dedisti eum escam populi. & Ethiopi-
bus demones intellegunt quorum sunt tabernaculum qui
cumque in hoc seculo propter honores & diuitias labore &
quod significanter subunouerbo iniquitatis ostendit.
Omnis enim diuis aut iniquus aut heres iniquus est. uide
hominis mare a transire ante potentium excubare fores
pati omnia quae seruorum conditio uix patitur ut diuitias
congregent ut aliquam accipient dignitatem. & postquam
hoc fuerint consecuti tradere se luxoriae & uoluptati-
bus & omni iniquitate. ut quod auaritia congregant.
luxoria consumat. Isti ergo pro laboribus suis efficiunt
hospitium demonum. & qui templum dei edificabant
sunt tabernaculum aethiopum. sed & hoc quod sequitur.

Turbabunt pelle terraemadian. siue patebunt & taberna-
 cula terraemadian. eosdem intellegit tabernacula & hi-
 opum & tabernacula terraemadian. postquam enim dita-
 ti fuerint & pfas ac nefas ad altissimum gradum conscende-
 rent. Tunc conscientiam peccatorum suorum semper morte
 semper iudicium formidabunt & ad leuem febriulam
 quasilationes in carcerem ita de terrenis supplicis
 suspirabunt. Madian autem in lingua rasonat quidi-
 cio id est in condemnatione & ostendit quod & iudicij.
 & eternarumque poenarum semper in formidine sint. & cru-
 ciatus quos sentiunt mereri cotidiano pauore sustineant.

Numquid in fluminibus; furor tuus uel in mare indignitas
 quia ascendis super equos tuos & quadrigas & saluatio.
 suscitans suscitabis arcum tuum iuramentis tuis; que locutus
 es semper. **Lxx** Numquid in fluminibus; iratus es donec aut in flu-
 minibus; furor tuus uel in mare impetus tuus. quia ascendit
 super equos tuos & equitatio tua salus intendens extendens
 arcum tuum super sceptrum dicit dominus diapsalma. ubi septu-
 aginta diapsalma. & aquila semper. & ceteri uel supra
 simile transtulerunt. & quia ad tropologiam interpretatio
 nem festinat oratio breuitate secundum litteram sensum
 capituli comprehendens pergamena ad reliqua. sicut iordanem
 & mare siccasti rubrum pro nobis demicant. non enim
 fluminibus; & mare iratus es. aut quicquam insensibilia

offensiones contrahere potuer. Ita nunc quadrigis cons-
cendens tuas arcum quae corripient salutem dabis populo
tuo & iuramenta quae iurasti patrib; nr̄is & tribubus
ex plebis in sempiternum. quod aũ dicitur flum quid in flumi-
nib; iratus es dñe aut in fluminib; furor tuos uel in mase
imp̄cus tuos. Dicit ambigue & interrogant magis elo-
quium quam probantis. sunt enim & bona flumina. sũt
& mala. est mare pessimum & mare optimũ bonorum
fluminũ illud exemplũ est. fluminis imp̄cus laesificat
ciuitatem dñi. & quod quide aqua dñi biberit. fluant de
uentre eius flumina aquae salientis in uita & eternam.
Malorum illud quod phara loquit̄ in esechiel. meas
flumina & ego feci illa in quib; draco habitat & multahis
similia. Quod aũ mare in bonam partem accipiatur
uicesimũ testis psalmus testimonio ẽ. In quo tropholoice
de ecclesiadr̄. **CO BOIKOR MEN EN**. id est orbẽ terrarũ.
Dñi est terra & plenitudo ei. orbis terrae & omnis qui habi-
tant in eo. Ipse sup maria fundauit eũ & sup flumina p̄re-
para uicillum. id est orbẽ. Quod aũ dñs fundat sup flum-
na & p̄parat sup mare utiq; in bonam partẽ accipit.
Nec non & illud quod de uineam dicitur quae trans lata est
de aegypto. extendit sup propaginis ei. usq; ad mare &
usque ad flumina flagella eius. usq; ad mare & usq; ad flu-
mina flagella ei. Puto quod in bonam partẽ possit ac-
cipi.

Et dicimus uerba diuina quae manifestiora sunt. Et quasi
 potum sitientibus; praebent. haec dici fluminem autem
 quae plena sunt sacramentis. & in profundo posita. De quibus
 dicit apostolus. O profundum sapientiae & scientiae
 dei. & propheta consolat. De profundo clamat ad te dñe.
 mare in scripturis appellari. hoc de eo quod posuit.
 & mare in meliore parte sentiri. quod autem accipit & in
 contrario multate testimonia sunt. De quibus illud in
 psalms est. hoc mare magnum & spatiosum ibi naues
 pertransiebunt animalia parua cum magnis. Draco
 iste quem firmasti ad inludendum ei. Et de euange
 lio quando saluator increpauit uentus & mare dixit.
 tace & obmutasce. quod enim increpat malum est. iuxta
 illud zachariae. increpauit dominus in mediabule. Et ad timotheum
 eum argue con solare & increpa. propheta itaque susci
 tante. pum qui in fluminibus iratus est dñe. aut in fla
 minibus furor tuos uel in mare in percussit. Nos dicam.
 si aegypti flumina sunt & mare rubrum atque sanguineum
 irascit dominus & percussit ea & toto impetu festur in zurgies
 eleuat eum contra scientiam dei unde mare uidit & fugit.
 presentiam dei ferre non sustinens & iordanis reuersus est
 rursus cedens gloriae populi transiuites. qui & ab he
 lia scendit. & ab heliseo ut autem manifestus loquar heresi
 corum eloquentia quae contra ueritatem & ecclesiam

fluit intellegi flumina quib; irascit dñs. Animas uero eorū
qui circumferunt omnium doctrinae & semp ma
lucia fluctuat & salis zurgit; ob ruunt. Anima ducti
mare sup quod imp dñs fit ut sentiat eius aduentū
& sciat quib; terminis & obice concludat. & audiat in te
conterentē fluctuū. qd sibi bonas flumina & bonum
mare lauator in illis hiesit & ecclesia sua sup huiusmo
di mare conlocat. post haec sequit. qui ascendes sup eqs
tuos & equitatio tua salus. quaero equos sup quos ascen
dat dñs. & puto non ē alius nisi scōrum animas. sup quas
ascendat sermo diuinus ut & ipsas saluet et alius p eas po
namus equorū exemplis sponsus loquit in cantico cantioꝝ
equitatio mea in currib; faraonis similauit te proxima
mea. non quo xp̄i ecclesia sifer modicum animā quā sponsam
suā uocat quadrigis comparat faraonis. sed quo omnis anima
quā uis scā sit atque pfecta ad dñm comparat aquasi currus
faraonis sit & iumentū. unde & moyses loquit ad dñm. ego
autem sum אלוטוּך id est stratio nabit. & dauid ut iumentū
factus sum apud te. non quo absolute iumentum sed quo
apud dñm iumentum sit his equis illi contrariis quos habet
faraon. Et de quib; dicit. equū & ascensorem deiecit in mare.
huiusmodi equitatio non salus ē sed perditio quā ueram?
& alios equos quib; ascendit dñs in quastoregnorū libro
legimus surrexisse mane ministrū helisei & regressū

uidisse exercitum ambientem ciuitatis murus & equos & currus
 & postquā ad p̄ces proph̄e aperisunt oculi eius. aspexit inquit
 & ecce mons plenus equis & quadrigis igne incitans & heli
 ser. diligenter attende quod equi uideantur & currus & eam
 irant in milibus equorum & currum. pullus ascensor horum equoꝝ
 ille erat auriga & ille rector. de quo psalmista canit
 quis sedis sup̄ cherubin ostendere. talibus equis tale que
 curro & helias raptus ad celū est. si quis autē de zacharia
 uult discere. qui sint equi rufi qui nigri & qui uari
 & qui albi egredientes de monte & de montibus in profun
 do positus. siue ut in septuaginta scriptū est er eis in ip
 so proph̄a. si dñs uita spatium dederit conabimur ex
 emplare. uidit & iohannis equos candidos & sessore
 res eorū. equibus corpora in gloria resurgentū. putō eē
 quos candidos. sessores autē scōrum animas. si quis uero
 peccator est & in eis sinit sedebit in equo nigro. & dicit
 de eo. dormitauerunt omnes qui ascenderunt equos. De tali
 bus equis scriptū est fallax equos ad salutē. Caro enim
 concupiscit aduersus sp̄m. & sapientia eius inimica est dō.
 Hoc dicitur sit de his qui corpora diligunt & in nigris
 sedent equis. Nos autem animas nr̄as in equos & in
 currus dñi præparemus qui ascendit in paulo ascendit
 in petro. & in huiusmodi curribus equitans totum lustrat
 a

orbem. Intendens quoque arcum sine sagittas suas sceptris
 id est regna aduersum quae hieremias missus est eradicauit
 destruxit & perdidit fecitque ut non regnar & peccatum in morta
 li nro corpore sceptris autem id est regna diabuli. quae ostendit
 & dno intellegi diuersa peccata auaritia luxuria iracundia
 detractionem fustapiuria aduersum quae sermodi sedens
 in equis & incurrib; suis intendit fulgoris sui conuolsta spicula
 & interim non emittit. ut qui ad extenuum arcum territus fue
 rit emissionem non sentiat sagittarum. & hoc facit semper
 quod aquila interpretatus est. per diaphramate. semper enim sedit in
 scis suis semper armatus est. & accutas sagittas in lingua eorum
 prae parans equitat & huc illucq; discurrit in orbis salutem.
 fluuius scindens terrae. Lxx fluuius scendit terra quia
 sukita dñs arcus suu ut tribub; iuramenta redderet quae locu
 tus est. consequent dicit fluuius scendens terrae id est reger
 terrae aduersum tuum populū dimicantes diuides atque
 disperges. iuxta lxx autē quid dixer. fluuius scindens terrae
 primum ponam exemplum ut hoc quasi gradu ad alioy re
 ueniam. legimus in his qui de mirabilib; conficer uolum
 na & qui olim piadas grecae ad nostrā usq; memoriā
 pduxer. exponentes quid in singul annis noua scenderit
 in mundo quod in tcc & era terre muto eruperent flumi
 na aquae antea fuerunt. & rursū alia absorpta sint

expressum ierint quod scilicet & omni terrarū uenae quasi
 in humano corpore sanguine tra in se habeant latentes
 aquas que terræ concussione rumpantur & manent flu-
 mina. hoc si intellegam uideamus animam humanā habe-
 re in se naturalit̄ aquas & fluuius & ipso cordiam nrām
 eos eē absconditus. & non fluere. Cum autem ad p̄dicatio-
 nem sermōis dī concussa fuerint & de priore statu
 mota. tunc erumpere quod latebat. & in refectioem
 potantiū fluere. hoc ipsum reor. & illud significare in gene-
 si quod fodunt post ei a seruis isaac quos habra hā factos
 philistim terra obruerant. quā in diuinit̄ habra hā
 putei illius non cludunt. Illo aut̄ mortuo & putei obtura-
 ti si seruis fodeant contradicunt philistim & iurgum ē.
 Si uero ipse ueniat isaac & fodiat puteū & inueniat quā
 philistim non ualent contradicere. Uide petrū & paulū
 & de puteis xp̄i fluuius que non ambiger cerne omnis ap̄ost̄
 & iam non quattuor flumina sed duodecim fluuios in-
 tellegit exire de paradiso scripturarum isti fluuiante
 quā terra cōmouer̄ & latebant. & cum essent in terræ
 uenis sicut ab; pocula non præbebant. Postquam uero
 ad aduentum xp̄i orbis & omni terra concussa est
 subito p̄rumpit & nunc cōpletum ē. Posuit flumina
 in desertum & exitus aquarum in sicam. terrā fructiferā

in saluginem amaliā habitantū in ea. Posuit desertum
in paludes aquarum & terras sine aqua in fontes aquarum
& habitare fecit ibi esurientes & constituerunt ciuitatem ad
habitandum. Postquam enim dominus uenit in mundo & con-
plum est. illud quod dixit in euangelio in iudicio ego in
iudicio ego in mundum istum ueni. ut qui non uidebant
uiderent & qui uidebant ceciuerent tunc terra isit
De qua fluum antem anabant & in rigabat uniuersum
iude populum aruit & fontes illius obturati sunt. uniuersus
autem orbis qui erat desertus & sterit & aquas prae-
dicationis dominicae non habebat uersus est in palu-
des aquarum. & quod doctor es emisit uox habuit &
fontes nec sufficientes fontibus; unde licet atque flumini-
bus; in rigare urbes populus sed in una aqua que per uincula
eos quiesuriebant & patebant famem sermone diuini
unum populum congregantes extruxerunt ecclesiam que
dicitur ciuitas ad inhabitandum. & quam laetificati in
pauli fluminis. uiderunt & doluerunt montes gurgites
aquarum transit dedit abrius uocem suam altitudo
manus suas leuauit. sol & luna steterunt in habitaculo
suo in luce sagittarum uariarum ibunt in splendore ful-
gorantes haste & lux. In fremitu conculcabunt terram
in furore obstupescient gentes. Ingressus es in salute

populitui in salute cum xp̄o tuo. Percussisti caput de domo
 in pri denudasti fundamentum usque ad collum. semp̄ sola
 nr̄am editionem posuimus ut iuxta eum id est iuxta hebraicū
 texentes consequentiam loci postea lxx̄ cōmatice capi
 tula differamus. uiderē tē d̄ & doluer̄ montes excelsa
 scilicet regna & sublimis huius sc̄i potestates & quadrige
 quattuor. In zacharia quae egrediunt̄ de montib; aeris.
 Haec te uiderē in tremuer̄ & gurges aquarum transit
 hoc est omnis eorum imp̄tus & p̄secutio quae exabant
 populū tuum. postquam te uiderē transit tunc abys
 sus hoc est inferi. laudauer̄ te. tunc & iam sup̄ id est
 angeli in plausum suis manib; concrepar̄ ut uictorem
 uelut gestu quodam & trepudio eleuatarum manu
 um demonstrar̄. sol tuus & luna & omnis splendor
 quo prius in luxeras populū tuo & malorū postea
 pondere uersa fuerant tenebrarum horrore
 coopta receper̄ lumen suum. & pristinum habuere
 fulgorem. sagitta tuae & fulgorans a statua
 id est plaga tuae & eruditio lumen tuo populū prae
 buerunt. Denique in luce sagittarum tuarum & im
 plendore astatuae quae eos adhuc corripuit ut
 emendar̄ & ambulauit populū tuos in fremitu tuo.
 Quando ergo populū tuū uindica bis iniuriam terrena
 regna

calcabis & omnes gentes admirari facies. quia ingressus
 es in salutem populi tui & uenisti ad eos cum xp̄o tuo. hoc
 in hebraicum scriptum sit. egressus es in salutem populi tui
 cum ih̄u xp̄o tuo. siue cum saluatore xp̄o tuo. ih̄s enim
 saluator interpretat̄. ueniente aut̄ ih̄u xp̄o filio tuo per
 cuiusisti antichristum de domo imp̄ii. hoc est in hoc seculo.
 quod in maligno positum est. siue ipsum diabolū per cuiusisti
 qui impietas caput est. & denudasti fundamentum eius
 usque ad collum. id est absconditaeius a peccatis fecisti non
 ad breuem t̄mpus sed in p̄p̄tuum. hoc enim significat
 se la id est semper. Uidebunt te & doluebunt siue
 pasturient populi. OCIRNHCOY CIN. Quippe utriusq̄
 significat consequent̄ rupta terrae flumines manantib;
 populi qui de fluminib; biberant uidebunt d̄m atque
 pasturient. & hoc enim ipso quod uident d̄m statim d̄
 uerbum concipiunt & dicunt at̄m or̄ & uod n̄e in uero
 suscipemus & pasturium? & peperirum? sp̄m saluatiue
 faciemus sup̄ terram. Beati inquit mundo corde qm̄
 ipsi d̄m uidebunt. isti itaq; populi loci. a fluminib;
 non iam uident. sed uisur̄ d̄m. & cum uiderent con
 cipient ut possent fructus parere doctrinarū sed
 qui dicunt̄ populi & populor̄ non est uidere faciem
 d̄i. hoc in futurum ostendat̄ oratio uidebunt & parient̄.

30

tamen iuxta trophologiam magis hebraicum sequendum est
 ubi dicitur. uiderunt & peperunt montes. montium enim est
 uideri dicitur & parere filius quos dedit concipere sermone.
 Iuxta dicitur perges aquas itineris diuersa ea que sunt alia sempiterna
 & breues de sempiternis aquis & que fluunt
 de fontibus. Dicitur est fluminibus scindit terra de subit
 & ad tempus currentibus; omnes torrentes uadunt in mare.
 Talium enim aquarum finis perditio est. Dicitur ergo omnes
 aquas que a pueris dogmatibus conculcates sunt dissipat
 cum dissipauerit consilia principum & sapientiam
 mundi huius. si quando uideris habere aliquam heresim
 floruisse. & postea di gratiam dissipatum. dicitur esse
 completum. Dissipans aquas itineris. Potest autem
 hoc quod dicitur. Itineris subaudire diabolicæ. ut sit sensus.
 Aquas quas diabolus conculcauit. & que emulas in se
 perbuerunt iter. id est multas patuerunt erroribus; diuidet
 dominus atque dissipat. unde & ceteri interpretes furor est
 uolentes hereticum describere transtulerunt in lisionem
 impetu aquarum transierunt enim pronos elo
 quentiae cursu & precipites ut quemque diuum
 & leuem inuenirent secum tradunt. Iuxta dedit
 abissus uocem suam altitudinem fantasie suæ.
 abissus spe in bonam partem. sepe in malam interdum.

indifferenter accipit in bonam partem iudiciatua abris-
multa. Et abrisus abrisus in uocat & rtq. In malam uide-
runt te a quedi & rtq. sed & demones de panti nemittant
in abrisus. Et in genesi abrisus supquam tenebre erant.
nescio an in bonam partem possit accipi. Indifferentem
autem ibi ponit. ruptis sunt fontes abrisi & cataractae
caeli per resunt. & illud in xl iump salmo. Dracones &
omnes abrisi. ignis & grando & sps procellarū. pūis forte
ex eo quod inter dracones & ignem & grandinem po-
nit in malam partem trahendum sit. quod nescio utrius por-
sit dicere quae am uiderit cum ceteris in laudem dñi con-
crepare. fugit in bonam partem acciperimus abris-
sum dicamus dispersis aquis in neris pessimi. uiderunt
tes sapientes tui & altitudinem scientiae quam habebat
ex tuo aspectu mutuanter. qui a uiderit te & patur est
montes qui cquid de te prius opinati sunt in uocis suae
laudib; protuler. & pulchre opinatio est fantasiae alti-
tudine uocat. iuxta hñ filium sirach qui ait. abrisu
& sapientiam quis inuestigauit. unde & de monte
modico. id est adsumptione non humani corporis quam da-
nihellapidem abrisum de monte sine manib; id est sine
operenuptiali uocat xps. abrisus in uocat patrem.
Alterum abrisum in uocet cataractarū suarum uocat &

euangelizantibus; uerbum iustitiae multa uel certe abissum
 no uum testamentum In testam onum montis modici aquo
 uulneratus est princeps tyri In uocat abissum ueteris
 instrumenti utp caractas xpi id est apostolus firmior fiat
 praedicatione. si quis autem uoluerit ut hoc quod dicitur
 dedit abissu suocem suam altitudinem fantasie in mala
 partem accipere illo utetur argumento quod post dis
 persa aqua si tineris quae utique in mala partem
 acceptae sunt. & hoc etiam in contrario sentitur.
 Simulque cerne quod non dixerit altitudinem fantasie
 suae id est umbrarum & imaginis uident enim habere
 altitudinem & scientiam scripturarum. sed omni seoz
 altitudo ueritati comparata fantasia est. & frustra ex
 tolle uocem quia aqua et tineris iam dispersae sunt.
 In
 quaeramur in scripturis sic ubi fantasia In bona parte
 inuenire possumus & cum paro uerbum quam fuerit
 Inuenta firmior abissum & fantasiam eius in mala
 partem Interpretabimur. Lxx eleuatus est sol & luna
 sicut in ordine suo. cxx si simplicem interpretationem
 sequimur ex pte ab; uerbis profectus solis de
 monstrat. & luna qd iuxta isaiam. futuro seculo
 septuplum solluceat & luna solis fulgeat claritate.
 quia enim creatura liberabitur a seruitute corp

int q̄t fit dī quaenunc uanitas subiecta est prospera un
qui eam subiecit in spem libertatis cum in consumatione
mundi omnis creatura fuerit libera liberabitur
& sol & luna & in suo stabunt ordine. quod si uoluerim.
solum iustitiae xpm accipere in cuius pinnis sanctas est
& lunam quaehuius solis splendore inluminat ecclesiam
non difficile est dicere quod lux uera & lux hominum
splendor gloriae dī & splendor lucis aeternae eam in
luminat & quaenunc in isto seculo iuxta prospera atque
pressuras crescat atque de crescat. Cum autem sol fuerit
eleuatus & iuxta apostolum exaltauerit eū dī & donauit
ei nomen super omne nomen. tunc & iam ecclesia
quaem praesentis seculo tenere suum ordinem non potest
ab ordinem debitu reuertit & nequaquam mutabitur
sed fixo stabit gradu & audi & cum moyses tu autem
hic stam eum. **Lxx** In luce iaculata ibunt in splen
dorem coruscationis armorum tuorum iaculati. id est
sagittae euntes atque per gentes non ad hoc mittunt
ut inter emant sed ut in lumine adhuc sagittarum
iaculorumque distinctionem xpi electum
iaculum dicit. per isaiam uociferans posuit me
ut iaculum electum & in far & rasua abscondit me &
dixit mihi. in agnum est tibi hoc euocari te seruum meum

haec sagitta plures habebit sagittas quas mittat in uniuersum
 orbem. unde & sponsae. lecto iaculo uulnerata dicit. uul-
 nerata caritatis ego iuxta quod & nos possumus dicere uul-
 neratus castitate. ego uulneratus sapientia. ego quo sapi-
 entiae iaculo uulnerata. & regina austrina erat in se. & obs-
 tupefacta plus in uenerat in uerbo solomone quam ei fama
 narrauerat. haec igitur sagittae quae mittuntur in lucem
 per gunt & cum in splendore choruscationis armorum ei.
 id est di. quicumque enim armatus fuerit. ut sit & contra
 uersus uias diabuli. & accinctus armatura apostoli. ueni-
 ent ad illum iacula lucis ut & ad ipsum possit dici. uos
 estis lux mundi. si quis autem peccator est & ingemiscit
 quod habet & in tabernaculo cedat mittuntur ei sagittae
 potentes acutae cum carbonibus desolatorius. ut primū
 compungat sermone di & dicat uersatissimum in mise-
 ria. cum infigit inhi spina. & postquam consumptus
 fuerit tunc desolatur. per seraphim. id est ardentem
 sermonem di carbonitatis. qui non solum labia quae uisus
 tantum habebat in munda. sed omnes partes in membris
 eius excoquat. & ad solitudinem peccatorū educat.
 lex in cōminatione in manu est terram & in furore
 detrahet gentes. potest hoc in consumatione mundi
 accipi quando frequentibus bellis infecta multitudine

rarum homines repperient. & huic uoluerit esse de populo di
sed genter & & hinc permanserint furor edm deducant
acta starum. sed m elius est ut in minutam cominationem
terram interpraem operata terrena & eos qui constitu
ti in ecclesia peccatores non expectant ut furor edm
corripiant. sed audientes in scripturis quae supplicia
inpendant. peccatoribus agunt penitentiam. & pau
latim inminuunt terram suam ad celum que proficiunt.
si qui nostrum cominationem dmi reformidat. huic terra
inminuit. qui autem perseuerat in gentium numero non
uult esse de his quorum terra decrescit nec de populo di.
quo dicit. uidebunt te & pasturient populi iste gentibus;
destrahit in poenam. Egressus est in salutem populi tui
ut saluaret christos tuos. Primum uideamus quantas sint
genera christorum & postea tractabimus quomodo egressus
fuit dominus in salutem christorum suorum. christi in ueteri testa
mento dicebantur & patriarche. de quibus scriptum est in psal
mis corripuit reges peris. nolite tangere christos meos &
in peris nolite malignare. & in primo paralytici in non
libro. omnes quidem de aegypto egressi christi uocantur.
crisma quoque in exodo sacerdotale conficitur. quo
postea sacerdotem in leuitico referuntur uncti est
& aliud ungentium quo regis ungentur in regno quod

induosenditur. si enim dauid est & solomoni id est fortis manu
 & pacificus cornu unguis. si uero hieus & agabel sunt per
 fundant lenticula. uas autem ficale sic uocat id est caproc
 sed & cyrus per sarum rex atque medorum quide captiui
 tate populum relaxauit. li cœmula errent & de ednō sal
 uatores scriptum putent. audit p̄ isaiam. hæc dicit dñs
 xp̄o meo cyro cuius tenui dexteram ut audirent corū
 eo gentes ecce terra. & ad extremum dicit. Tu autem
 non cognouisti me quo ddes saluatore n̄ es est intellegere
 est unguentum proph̄tium quop̄cipit helix ut eliseū
 unguat in profec̄a & sup̄ omnia unctorum genera est
 unguentum spiritale quo dno catoleum exultationis
 quo unguis saluator. & dicit ad eum. propt̄ea unx̄it dñs
 dñs tuus isrl̄ participes autem eos puto ad quos loquitur
 & iohannis & uos unguentum habetis asco. & postmodi
 cum hæc scripsi uobis de his qui seducunt uos. & uos cris
 ma quod accepistis ab eo maneat in uob̄ & non necesse
 eēt habetis ut aliquis doceat uos. sed ipsū crisma doce
 bit uos de omnib; & uerum est. & n̄ est mendacium
 & sicut uos docui manete in eo. ac n̄ forte queris
 ma baptismi p̄dider̄ disperent de crisma t̄ reparan
 do scriptum est in leuitico quod leprosus extra castra
 proiectus cum ad sacerdotem uenerit & lepra ipsius.

red populi
 ratiū dū dū
 minationem
 qui confirm
 ro ad h
 sup̄ plac
 m. & p̄ au
 oficiant.
 huius terra
 ro non
 pulodi
 genab;
 puluū
 ratalint
 loegres
 r̄ fecta
 amē in p̄l
 smos &
 mon
 ntur.
 t̄ quo
 r̄ est
 no quod

fuerit emundata mittat sibi sacerdos oleum in manus
tra & in tinoto digito. septies aspargat oleum corā
dño. & tangat eodem oleo auriculam ei. qui leprosus fue-
rat & dextrā manum & dextrā pedem & quod remanse-
rit de unguento totum mittat in caput eius. Cumque hæc
omnia hæc rite cōpleuerit tunc immolet holocaustū
pro eo & ipse pro uocē dī. Uolo aliquid dicere sed timeo
ne negligens; occasionem ruinae tribuā quod in scrip-
turis scis idem homo frequenter unctus inueniat. Deniq-
dauid testis unctus est. quid nos non intellegamus sup-
eum qui peccauit & iterum ungitur. sufficit enim lepro-
us ut post primum unguentum perdit unguat. secundum sed
super eum qui per dies singulos proficit. semper usque curat.
Et de leproso unguentum si oleo migra ad oleo populi ac
quescorum. Et de oleo populi ad oleo uenit sacerdotū.
Et a sacerdotibus transcendit ad crisma pontificis. a pon-
tifici quoque ad regem. a rege ad patriarchas & a
patriarchis pergit ad xpm. & ungitur oleo exultati onis.
Quo qui fuerit unctus unus cum dō efficitur sps. & ubi pater
& filius est. ibi & amille erit. uerum hoc rarum est
& sunt uota credentium. Ceterum nescio an sequat
effectus dicit enim unctus dicitur & itaq. hoc est eo oleo
quod hiquitui participet & aut raro aut nūquam poterit

inuenire. In horum igitur xp̄orum salutem egressus est d̄r
 de loco suo sicut emi cheas loquitur. & egreditur de loco suo
 ut saluaret quia enim hi qui indigebant salutē ad eum intra
 re noluerunt. ipse egressus est de maiestate sua & de loco suo
 ut eos qui foris erant duceret in terram ansu & orū regionē
 que uentum. De qua adam fuerat expulsus. de qua egressus
 sus cam. in habitauit in terra nach. sciendum autē
 ut supradixim⁹. quo dubio posuerunt hęc plurali numero
 ut saluaret xp̄os tuos. ubi ēē in hebraico. aies sua & h
 messi ach. quo daquila transtulit in salutem cū xp̄o tuo.
 Non quod d̄r egressus ut saluaret populū & saluaret xp̄m
 suum. sed quod in salutem populi uenerit cum xp̄o suo.
 Juxta illud euangeli. pater in me & ego in patre. & pater
 in me manens ipse facit opera sua. sed & quinta editio
 similit̄ transtulit. egressus est in salutem populi in t̄ cū xp̄o tuo.
 Theodotus autem uere quasi pauper & hebreionta. sed
 & symmachus eiusdem dogmatis pauperem sensum se
 cuti iudaici transtulerunt. Egressus est in salutem popu
 lū tuum ut saluaret xp̄m tuum. & egressus saluare popu
 lum tuum. rem incredibilem dicturus sum. sed tamen
 uerum isti semixp̄iani iudaici transtulerunt. & iudeus
 aquila impius est ut xp̄ianus. sexta editio prudens
 manifestissime sacramentum. ita uerit̄ ex hebreo.

egressus es ut saluares populum tuum p̄ ih̄m xp̄m quod grece
dicit̄. ΕΞΗΛΟCΤΟΥ COICAΥ ΤΟΝ ΜΟΗC ΟΥΔΙΑΝ
COPCOR. cui sensui potest illud aptari. qđ egressus sit p̄ a
ē cum filio de templo & deceret monus iudeorum. dicens
relinquē uobis domus ur̄ ad eseta. & uenerit ad salutem
gentium ut saluaret & credentis p̄ ih̄m xp̄m filium suum.
Lōc. misit in caput impiorū mostem. non putemus de hac
dici moste cōmuni quā om̄s moriē. & mostuus est
abraham & adpositus est ad patres suos. Et proph̄ & ae.
Et ipse xp̄s est mostuus. sed mors mis̄ta est in iniquos ut qui
prius uiuebant iniquitati mostui peccato. uiuerent ius
titiae. Quod quidem & anna in oratione sua significat
d̄n̄s occidit & uiuificat. Occidit enim peccatores mittens
in capita impiorum mostem ut uiuificet & iustitiae. Dicam
aliquid ad uacuos. xp̄s ad hoc uenit in mundū ut in capita
iniquorum mitteret mortem. & sicut ipse peccato
mostuus est simul. sic & illi moriēnt̄ iniquitati. & qui
facti fuerant participes mortis huius. uite quoque
participes fierint. iuxta hebraicum aut̄ ubi scriptum est.
P̄ cuius sit caput de domo impii. caput ut dixi principē
mundi huius accipiamus & domum ipsius mundum
omnem que anima peccatoris in quadiabulo habet
hospicium. Id circo aut̄ percutit̄ caput in domū

impii ut illo percussio atque eiectione fiat domus dei & habitet
 ibi iustitia & ambulat in ea. & hoc edignum est sentire de eo
 qui egressus est in salutem populi sui cum christo suo. ut per
 cussio huiusmodi capite ille fiat in nobis. caputque sit om
 nis iuri caput ecclesiae suae. si quis ergo impusit adhuc
 sentat domum filii dei de per se aduentum ut conteratur
 in se impii caput. lxx suscitasti uincula usque ad collum in fi
 nem suscitasti uincula caritatis ut prior honor de
 posito & grauis simo iugo quo premebamur abiectione leue
 christi suscipere mus iugum. & incurro illius positam aurigam
 optimum postare mus. quod quidem & theodocio in bonam
 pastorem accipiens ait ornasti fundamentum usque ad collum.
 quinta editio denudasti siue euacuaisti fundamentum usque
 ad collum. sela id est semp. qui enim fundamentum
 christi quod erat in animas singulorum alio filii terra obrue
 rant egerunt congerunt congesta humus & nudatur op
 timum fundamentum & ornatur. ut quod latebat appa
 reat & suam recipiat claritatem & hoc est in sempiternum
 quod hebraice dicit sela simulque considera quod ipse
 lxx rerum necessitate compulsi qui sempiternum interpre
 tabant. diuina nunc transtulerunt in finem. maledixit
 sceptris eius capite bellatorum eius uenientibus; ut turbo
 ad dissipandum me. exultatio eius sicut eius quid euertit

pauperem in abscondito. Uiam fecisti in mare equistuis in
luto aquarum multarum. audiui & conturbatus est uentus
meus ad uocem contremuerunt labia mea. In grediat putri
do in os sibi; meis & subter me scateat. ut requiescam in die tri
bulationis meae ut ascendam ad populum accinctum in
Et nunciantium hebraicum ut separatim de eadone.
Lxx differamus multum enim ab omnium translatione
discordat. maledixit inquit. sceptris id est regni eius
haud dubium quin impie de quo supra dixerat. percussisti
caput de domum impii denudasti fundamentum usque
ad collum. Intellegimus autem impium uel nabucd
uel omnem aduersarium populidi. & non solum sceptris
eius. sed & iam capitibellatorum quod percussisti qui uenerunt
ut turbo. ut dispergerent me. id est ut uerterent israel.
& in diuersum captiuum ducerent. Ita autem exultabunt
de uorantes pauperem & subiectum sibi isrl. quasi
hoc in abscondito facerint & nos ignorant et deuo
rarent. uenisti itaque ad proelium pro populo tuo
& quadrigas tuas immittens in aquas. hoc est in gentes
multas. fecisti eis uiam in luto aquarum multarum.
id est ut conculces eos & quasi luto equorum tuorum
& curruum ungula & rota conteras. quod autem sequitur.
Audiui & conturbatus est uentus meus ad uocem. ut sub audia

tuam contremuer labia mea. Ingrediat putredo in ossibus;
 meis & subtermesceat. ut requiescam in die tribulationis
 ut ascendam ad populum accinctum in armis. hic sensus est.
 nunc libenter omnes patiamur angustias & ad comminationem
 tuam totis visceribus; contremissemus nunc tremant labia
 mea & pavor mentis trepide in ore signatur. & non solum
 istud sed & aliud ultro ad patrem & ultro desidero. Ingre
 diat putredo in ossibus; meis & subtermesceat. hoc est libenter
 patior. quod patitur est iob. non solum carnes meas sed me
 dulas quoque ossium cupio tabescere. & stratum meum
 putridine corporis & innumeris scater e vermicibus.
 ut postquam hic pro peccatis meis hec sustinuerim. re
 quiescam in die amara in die tribulationis in die neces
 sitatis & angustiae & ascendam ad populum accinc
 tum in armis. fortem videlicet bellatorem atque pugnatorem.
 & pulchre ascendam ad accinctum enim populum semper
 ascendit. eleganter quod nostrum. qui enim tribulatus est
 & pressuras libenter sustinuit presentibus; malis futura premia
 compensavit. prima audaciter loquitur. ut iuxta abraham
 isaac iacob & ipse dormiat in senectute bona plen
 dierum & adponat ad patres suos. quod si quis dixerit.
 ecce in historiae expositione. dum nescis allegoriae
 clausus es & sub; & tropologiae historiae miscuisti.

audiat non semper in & aforan historiae allegoriam sonare
 quia frequenter historia ipsam & aforicæ textit & sub ima
 gine mulieris uel unius uiride toto populo prædicatur.
 Et nunc ergo possumus dicere ex personæ populi libenter
 in captiuitatem formæ quo animo angustias sustineo
 & grauisimo babilonico quæ premor iugo. & quidquid
 ultimæ ex dura necessitate est gaudens patiar. tan
 tum ut eo tempore requiescam quom aledices scap
 tris impietate equitui conculcabunt lutum aquarum multa
 rum ut postea cum scis tuis zorobabel. & hiesu filio io
 sedech. & esdras sacerdote & neemiã inter terraræ pmissi
 onis reuefar. Hucusque ne omnino prætermittere his
 toriam uiderem quodam modouim fecimus intellec
 tur. & in captiuitate traxim sententias non sequentes.
 p unca d hœc translatores & ad expositionem tropolo
 gicã reuestam. hœc diuisisti in stupore capitapoti
 tium sicut ecclesie & omnis uir xpi est. caput ita
 cunctorum demonum qui in hoc seculo debachantur.
 caput e belsebul principes demonorum & singule
 eorum turmae habent capita & principes suos.
 uerbigrata spir formicationum habent ppositum
 suum. eonap est spir auaritiæ. habent spir uanae
 gloriæ sensuum spir mendacii. spir in fi delitatis hnt

praesidis in alitiaesuae. Vñ ita qui dementissimus qui
 miserat in capita in quorum mostem. qui suscitauerat
 uincula usque ad collum in finem diuidit & iā capitapo
 tentium in stupore. ut primum principes separet & subiec
 tis & quasi corpus de coll & capite. & ubi caput pessimū
 fu erat ibi caput optimum reponat. Ponam exemplū
 ut qd̄ dicimus manifestius fiat. quando tr̄ran̄ obtrun
 cat̄ imagines quoq; ei. deponunt. & statuae & uultu
 tantū modo cōmutato ab latoque capite ei. qui uiceret
 facies supponit ut manent corpore capitib; que p̄ci
 sis caput. aliud cōmutet hoc mihi intellegere debere
 acorū concilia but quo d̄ capitib; hereseona cetero
 populo separatis in loco eorum caput eē xp̄i in capiat.
 simulque considera scripturae sc̄e significantiā qd̄ non
 dixerit p̄cidisti uel succidisti capita potentū sed diui
 sisti qd̄ enim diuidit. montam amputat & p̄ditur
 quā separat̄ in p̄ster. ut quomodo in fabricatione
 turris lingua quaemale unita fu erat separata ē.
 & pessimum foedus ut ali diuisione concisū. sic & capi
 tabeē quaecum corporib; siue in se uidebantur
 habere consensum. plura enim her̄ & icorū capita s̄
 quecum diuersos oculos habeant. tam̄ in una aut ita
 dicam linguā blasphemie aduersum ecclesiam.

Latrant diuiderent in partes & ad ceptis corporib; separata
ab dno capite locum facerent. Possimus hoc uersiculo
uti. si quando reges & duces eorū xpianum uiderimus
sanguinem fundere. & postea uultionem dñi consecutam
quod dudū in iuliano & anteeū in maximiano & supra
in ualeriano decio domiciano. nerone perspeximus.
& dicere ad dñm cum exultatione & oratione in cantico
diuisisti in stupore capita potentiū. hoc ē in stupore ere
dentiū uel in stupore cunctarū nationū quae eos non pu
tabant tam cito posse concidere. Dum adhuc es sempu
er & in gramaticuludo exerceres omnesq; urbes uicti
marum sanguine polluerūt. ac subito in ipso psecutionis
ardore iuliani nuntiatus & interitus elegane unus
de schmeis. quomodo inquit xpianus dicant dñs suū esse
patientem. Ecce ipse apon. nihil iracundius nihil hoc
furore p̄sentius nemo dico quidem spaciū indignatio
nem suam differre potuit. hoc ille iude gens dixerit.
Ceterum ecclesia xp̄i cum exultatione cantauit. diuisisti
in stupore capita potentiū loquar. & ego aliquid
huic simile diuidedñe in stupore omnium achab. & ze
zabel. in fecer̄ nabuthan & tuler̄ uineā eius &
ortum succeder̄ luxuriæ in ueniat aliquis seruos
tuos ab dias pascat pauperem tuū atq; mendicum.

fornicariae sanguis detur canibus; achab impius & auar
 rus iaculo dñi trucidat. hoc comouebunt in ea ape
 riant frenos suos sicut comedens pauper in abscondite
 capita cum diuisa fuerit a corporibus suis & diuisa non
 aliter nisi in stupore quod grece dicitur. εκτασι. un
 de secundum eam declinat & dicitur. hoc est in ea ape
 riant & iam frenos suos. siue eorum utrumque enim intel
 legi potest ut illud imperium quo prius dominabatur
 in subiectis siue corporibus; relaxantes dant locum meliori
 equi & meliori aurige & hoc faciunt quasi comedens
 pauper abscondite non habentes libertatem ne ciborum
 aliquam habundantiam sed eas modicas quibus uer
 centes abscondite nullum uellent uidere quod faciam
 potest aliter interpretari. capita cum diuisa fuerint
 in stupore quasi acclero corpore decollata aperient
 os suum quod quasi como condemnationis fuerat
 infrenatum & in similitudinem uescientium in lisis in seden
 tib; concrepabunt uolentia rursus comedere sed
 uim deuorandi non habentia intellegere. quomodo
 post aduentum xpi capita demonum a nationibus; quae sibi
 prius subiectae fuerant separata uellent rursus antiqu.
 exercere potentiam. sed quia amputatae sint a corporibus;
 plenam uescendi non habent libertatem comedunt quasi

pauperes & non solū pauperes sunt. sed pauperes in
abscondito. pauperes qui a pristinis diuitiis perdidit.
comedunt abscondite. quia semper sedent in insidiis. ut in
occultis interficiant innocentem. Hæc aptra eos dē
habent dentes quos & sagittas. & qui ius ante dixerunt.
supra sidera caeli ascendā. ponam in excelsis nidum meū
& uniuersum orbem quasi oua continebo in manū mea
tamen dextra hent de sublimib; & pendentia suppellec
tilem pristinam omnēq; substantiam domus suae. uix
quasi pauperes clam comedere & in ordine temptabūt.
Sciomultum hebraicum ab his quae dictas discrepare
sed facere quid possum cui semel positum est. id ipsū
hebraicum & uulgatas in toto orbe scripturas in hinc
præcar. Lxx Et sup dixit in mari equos tuos contur
bante sa quas multas. postquam miserat in capita
iniquorū ostem. & conciderat capita potentium
in stupore confrigerat ea. in mari. scriptū est enim
in psalms. tu confrigisti capita draconis principibus.
Infectis & uictis forte uenit ad domum ei. & uniuersa
illius uasa diripiuit. Uasa autē & domum fortis & sup
pellectilem principis. quid aliud possum in prætari
nisi mare huius seti in quo habitat draco. sup inducit
ergo dī egregios equos & auriga præcipuos equos

suos angelos iudicis & sublimes que uisitates sup mare hui⁹ scilicet
 ut turbent aquas multas demonia & contrarias potestates
 quod si uoluerimus aduentu xp̄i in t̄p̄e & r̄i. iuxta illud quod
 in apo calp̄is scribit̄ quod sermo d̄i sedet in equo albo. &
 omnis exercitus in equis albis seq̄tur eū. uidebim⁹ quomodo
 xp̄i ascenderit in apostoli suis dicens eis. ecce ego uob̄ cum
 sum omnib; dieb; usque ad consū sc̄l̄i etc. uentes. ite baptizā
 om̄s gentes & r̄lq;. & postea conscender̄ in uno equo can
 dido quem alium non puto eē nisi apostolū paulū. super
 quem equitans omnem orbem circuevit. Ascendit aut̄
 sermo d̄i in equis suis. ut turbarent̄ aque multae. hoc ē
 uel populū multi. qui ante in mari erant. & ad racone
 tenebant̄ obnoxii. lata enim & spatiosa uia ē que duc̄
 ad moxtem & turbarent̄ primum errorem. pristinum
 deserentes. Deinde conturbati ueniētē equitē suscipe
 rant uel ceptede quib; sup̄ diximus demonū catuē. ne qua
 quā ita dominarent̄ in mari. sed turbati cederent. &
 equitas preliantis uulnera formidarent. atq; utinam
 & in me ascendat uerbu d̄i & lanceā oris mei inter
 ficiat eū qui regnat in aquis multis ut ad regis interitū
 aque quae illis subiectae fuerant conturbate praebe
 ant colla equitae meo. & redactū unū quadrigam
 efficiam⁹ d̄ni cherubim qd̄ in t̄p̄e praetate sciētiam multitud.

Nūquā enim auriga sic compositus & sic festus ornatus. ut
in his qui scientiae multitudine & habent in se sapientiae
copulant. hōc Custodiu eximuit uent me us auo ceoratio
nis labiorum meorū & in gressus est tremor in ossa mea
& sub tē conturbata est fositudo mea. siue ei alibi scrip
tum reperimus. NEZICMOC. quod nos possumus dicere
habitudō mea. diuersa quippe exemplaria reperuntur.
Possunt autem haec & ex persona prophetae & dei superiorib;
coherencia qui amisti o dñe in capitali in quorū mortem.
& suscitasti uincula atque ead collum & diuisti in stupore
capitā potentium. & induxisti in mare equos tuos. turbā
tes aquas multas. p pte a ego omni custodia seruau cor
m eū & contremuerunt ceramea & tota mea uel fositudo
uel habitudo turbata est ne similia sustinerē potest quoq;
& quasi suum habere principium. Narrante pph & a
morem suū & quomodo formidat & ne peccat & in aliquo
& ad uocem orationis labiorū suorū commotus tantū
timuerat dñm ut in gressus sit tremor in ossa ei. & sub excel
sā manu dñi positus omni anima eius fositudine uel ha
bitu conturbatus sit. qd̄ aū ait. Ingressus ē tremor in
ossa mea. ενπατικαοτερον. accipiendū ut uideam.
magnitudinem timoris di pen & rantes uniuersitate
animę & totum hominē cōmouentes ne quicquam

248
facere & quod displicet & dō & qui a alligoricè iuxta membra
corporis animae quoque membra scriptura commemorat
uentrē pauentem eam iustitiam accipiamus anime quae
spiritalis cibos recepit & labia quibus secum mens loquitur.
& ossa robusta & solita dogmata quibus tota anime compago
solidatur haec amebre uita dicta sunt. si quis autē his sagaciora
& ueriora repperit & illis magis explanationi praebite
consensum. Lxx Requiescam in die tribulationis meae
ut ascendam ad populum peregrinationi sine equa omni
custodia seruauit cor meum & exiit uentus meus auoce
orationis labiorum meorum. & ingressus est tremor in
ossa mea & subter conturbata est fortitudo uel habitudo
mea & propter tantam custodiam a peccatis alienus
effectus sum. Idcirco nunquam confidenter dico requiescam
in die tribulationis & ascendam ad populum peregrinatio
nis meae. Id est quia aequae ut ego in hoc mundo pere
grinatus est. ascendam autē deorsum positus. & quasi de
ualle ad sublimiora nitens tota aueritate contendam
ut tempore quo & erit in tribulatione & angustia mihi
curasit. De ascensu quo modo cum populo peregrinati
ones meae requiescam in altioribus diebus autē tribulationis
puto consumationem esse mundi. De quo & isaias ait.
Dies dñi in sanabilis furoris & non reponere orbem terrae.

Non enim uniuersum in desertaum & peccatores perderet. Ficus
enim non florebit & non erit germen in uincis. menta & ur
opus soliuæ & arua non adferent cibum. Abscid & de ouile pec.
& non erit armentum in praesepe; Lex quia ficus non adfe
ret fructum & non erit germen in uincis. Menta & opus soliuæ
& campi non facient escas. Defecerit eo quod comederent
oues & non sunt boues in praesepe; Iuxta hebraicum quo
supradiximus ingrediat putrido in ossibus meis & subter
me scateat. ut requiescā in die tribulatio ut ascendā ad pop
accinctum meum. Itaque que precesserit copulabuntur.
Sequentibus; ideo tribulatio nem ad presens uolui sustinere
& postea ad populū fortem. ascendere quia ueni & die tri
bulationis & necessitatis & ceteris in angustia constitu
tus ego in tua maiestate laetabor. ficus enim non florebit
& non erit germen in uincis. menta & opus soliuæ & ar
ua non adferent cibum & cetera. quae quia n̄ multū
distant a lex cum interpretatione eorū pariter dixerunt.
Cum uenerit die tribulationis & ego ascendero ad popu
lum qui mecum aliquando peregrinatus ē uel est tecū
uenerit die euersionis iudaicae & populū prioris
& derelicta fuerit filia sion sicut tabernaculū in uinea
& sicut castra in castrario & sicut ciuitas que
expugnat^r. ego quidem per eum electus sū populo.

De quo dictum est. p̄sidiñs reliquit & nobis semen quasi sodo
 fuit semus & quasi gomurra similis est semus copulabomedis
 ciput xpi quos quia in monte docet turbis & debilibus
 deorsum relictis ego ad montana conscendā. ficus enī non
 dedit fructum ad quā uenit in euangelio. esuriens dñs
 & non inuenit in ea poma & maledixisti ei dicens. non ad
 feret fructum usque in sctm. & diligētē considera quid
 dixerit. non ad feret fructum in sctm. ponat usque
 in sctā seculorum. sed cū seculū istud pertransierit & in
 trauerit plenitudo gentiū. Tunc & iam hęc ficus ad
 feret fructus suos & om̄s isrl saluabit. hęc ē ficus ad quam
 testis uenit pat̄ familias & quasi non facientem fructus
 uult sub uertere. pro qua agricula cui commissus fu
 erat deprecatur. ut d& ei spatium & dicit dñe dimitte
 eam & istum adhuc annum donec fodeā circa eam
 & mitā stercois & si quidem fecerit fructū. si autē
 tunc succides eam. Agricula iste uel gabriel est
 uel michabel cui cōmissus ē populus iudeorū qui
 dñm deprecatur in passione & dicit. Dñe da ei spatium
 paenitentiae & nolie os sub uertere. & si quidem
 fecerint fructum. si autem tunc subuertere eos. si fe
 cerint inquit fructū non dix̄ quid sustinerent pe
 que dix̄ si fecerint fructū p̄manebunt & erant

si non fecerint fructum p̄ manebunt & erant. si non fecerint
fructum. suspensā sententia est ut subaudiat. transferet
eos in ecclesia gentium. & in altera uinea transplamabit.
Uenit dñs testis & non inuenit in eis fructum. De hic primū
legem p̄ moysi. secundo locutus est p̄ prophetas. testis
ipse descendit & post passionem dicit paenitentia. XLIII an
nis quia non fecerit fructum. quāto subuersit. q̄tamen
nr̄e intelligentiae derelinquit. In parabula em̄ non scribit.
Quid p̄ote fecerit p̄ familias. sed quid tantum agricultura
de p̄catū sit ex qua animaduertimus eos quide haec fico
fecerint fructus ad populum gentium eē translato
ad quem ascendit & propheta dicens. requiescā in die
tribulationis ut ascendā ad populū peregrinationis
meae. eos autē qui non fecerint fructus & p̄ manserunt
induritia sua eē subuersos. hoc ipsum significat & io
hannis. uox in euangelio. ecce securis ad radice arborū
posita ē. Omnis arbor quae non fecerit fructū excidēt
& in ignem mittēt. Dixim̄ de fico monstrantes eē eam
esse populū iudeorum. Dicam̄ & de uinea quod qui
de facile intellegit. qui isaia legerit. uinea facta
est delictum in cornu in loco uberi & post ea & expec
taui ut faceret fructū. fecit autē spinas & non iudiciū.
Sed clamorem in hieremia. ego autē plantaui te uinea.

fructiferam totam ueram quomodouersa in amaritudine
 uis alienae. & manifestus in psalmis. uineam de egipto
 transtulisti eie castigentes & plantasti eam. Idcirco tunc
 ad quam patris familias sepe miserat seruos ut acciperet
 de ea uinum quod laesificat cor hominis qui auersa est
 in amaritudinem. & nouissimum patris familiae
 filium ausa est interficere. non uuas faciens sed spinas
 & non modicum sed diuorem. crucifige crucifige eum.
 & non habem regem nisi caesarem. Propter aexterminauit
 illam a perdesilua & singulari se rurdepatri
^{et} tuseim. Oliuam quoque populum sinagogae liquido
 conpauit. qui in apostolo factus oliuam orlogere
 & nos de holoastro in se totos. ut in ramis sine legamus
 multa uindictam iudaicam fuisse saccisam. In radicibus
 apostolorum electionem esse seruata in quibus nos
 in se totos anib; si fecerimus fructum & dicitur de nobis
 filitui sicut nouella oliuarum in arcu tumens aetue.
 Multiputant ficum & uinea & oliuam in mysterio acci
 pi trinitatis quos ficus propter pomorum dulcedinem
 spiritus sanctus intellegat. uinea ipsedominus ihesus christus qui
 dicit in euangelio. ego sum uitis. oliua autem dicitur pater
 omnipotens a quo cuncta in luminem. & de quo egrediat
 lux & ad quem possumus dicere. oliua in lumine uo

uidebimus lum̄. id est in filio uidebimus sp̄m̄ sem̄. Ad has fruc-
tuosas arbores & uberrimā uineā ueniunt in fructuosa lig-
na in iudicium libro & rogant ut regi & sup̄ se. sed nū quā
sup̄ ligna siluarū quae debent incendioregiat oliua ficus
& uinea. sed magis imperat eis rannus plena sentibus
& eritiosimilis qui habitant in babilone & semp̄ uersat̄
in fouens que arbuscula non solum spinas habet sed & ignē
uulnerans & conburens quicquid adtegerit dem que
egressu festignis & consumpsit ligna siluarū. ut autōn
scias secundum superiorē intelligentiā in qua desina-
go zodiacum accipit ficus non facit fructū & n̄ erit
genuina uinea non de fructib; dici sed de operibus
bonis in oliua manifeste emigna aperit̄ & dicit̄ men-
tis & opus oliuae. fructus enim quos adferre debuerit
in operib; demonstrat̄. mentis autem opus oliuae.
aliud promittentis & aliud facientis. dicentes ad moy-
sen. Omnia quaecūque dixerit dñs faciemus & no-
lentes in eū credere qui amor se p̄dicatus ē. capi
quoque n̄ facient fructum. considera quod hierusal̄
que quondam sita erat in montib; & in montes incur-
cuit uetus & fundamenta eius in montib; sc̄is. p̄nchu-
milis appellat̄. atque cāpestris. quae non solum homi-
nes id est rationabilia. non alia animalia sed nec
pecora

quidem & boues. De quib; & solomon loquitur in puerbis. adhibe
 curam his in capis sunt regionib; & actum de herba & congrega
 fenu & habes oues ad uescendum. boues quoq; n̄ erunt in prae
 sepib; quia ubi plenas praesepia. manifesta est fortitudo bouis.
 bos operarius est. bos dñi sustentans iugum. bos in cuius uestigiu
 quis fuerit beatus est. omnia haec auferentes a populo
 qui alique egit in dñm creatorem suu. quo dñs uolueris diem
 tribulationis diem consumationis accipere ad eos referes
 omnia quid dicent se esse de ecclesia & non habent opera iusti
 tiae & ficus & uinea & oliua in steru uidelicet trinitatis
 non adferunt in eis fructu suum. & non dñs fruuntur & est castitas
 nabilium sed nec cibum quidem hinc in capis suis pe
 & uinorum & praesepia eorum uacua. & p̄ excelsis montib;
 in planis humilibusque uersant. ego autem in dño gaudebo
 & exultabo in dño ihū meo. Dñs dñs fortitudo mea & ponet
 pedes meos quasi ceruos. & super excelsa meā deducit me
 uictor in psal miscanente. lxx ego autem in dño exultau
 debo super dñm salutarium meo. Dñs dñs fortitudo mea p̄ op̄m
 in consumatione. & super excelsa inponet inponet me ut
 uinea in cunctis eius. fico & uinea & oliua iuxta quod ex
 posui non facient fructu suu & uideborū agris non adfe
 rentib; cibos abscessis quoque de ouile pecorib; & ar
 mto de praesepib; postquam audierit ad dño relinquitur

uobis domus deserta populo & in captiuitate tradita & in
toto orbe disperso. propheta de populo iudeorum qui in pre-
plexu eo quod amauerit dominum & ad deserit eum illique seueri-
xerit ex persona apostolorum & populi credentes in christo loquitur.
Ego uero in domino gaudebo & exultabo in domino ihesu meo. pro
quo uiam transtulit saluatore meo. id est ipsi & gabriel inter-
prete. & uocabitur ihesus. ipse enim saluabit populum suum.
Deus dominus fortitudo mea. nullam enim aliam nisi in christo habeo uir-
tutem & cunctas legis iustitias quas quilibet computabo. & po-
ne pedes meos quasi ceruicem. ut calcem super aspidem & basiliscum.
& quasi puer paruulus mittam manum in foramen & extraham serpente
... I. id est de colubro. similis enim est furtiui & meus
caprae. aut in nullo ceruorum. & qui ipse est ceruus mihi quo-
que donauit ut ceruus essem sublimis cornibus; findens unguit
cibus ruminans & ad odorem meum serpentes fugatis.
De quo dicitur in xxv psalmo. qui perficit pedes meos tanquam ceruicem
& super excelsam me. & in xxxvii. uox domini perficit ceruos
ponet ergo pedes meos in ceteros ceruos suos & ad ce-
lestem adduct me ut uideam angelos eam gloriam dei. & super
terram pacem hominibus; bonae uoluntatis ad nuntium.
Cantata autem uictoria eius & triumphus & tropaeum crucis.
hoc iuxta hebraicum & unam editionem ad tempus iudice
euerisionis & ad aduentum domini cum cetera referam si autem

uoluerimus de consumatione mundi accipere sic exponendum
quomodo in exodo quando percussus est aegyptus. & percussit
frumenta eorum & ficus eorum & occidit primitiuo ho-
minum & iumentorum in grandine & aegyptus fruges
bruchus locusta quae consumpsit ficus in aegypto non
attulit fructum nec erant genuina iumentorum
mentebant. sic ubi tamen poterat reperire in aegypto
opus oliuae & campi eorum non dabant escas. & defici-
ebant. eo quod non haberent cibos per coraeorum & non
erant boues in septibus; Populus autem misit exulta-
bat in domino & gaudebat in domino salutarem suum. sic in consu-
matione mundi. quando multiplicata iniquitas
refrigerit caritas & frigus ficus non attulerit fructus
& uinea non haberent uias. & mentum fuerit
opus oliuae & campi non germinauerint abas & cetera
quae secuntur. Tunc quicumque iustus & electio nedi-
gnus fuerit inuentus. loquitur. exultans ego autem
in domino exultabo gaudebo in domino salutarem meo. Dominus deus
fostitudo mea & quasi positus ad os super consumatione
sedi ut postea ad superiora conscendat ad deum educat
ad summum dicit. & ponet pedes meos in consuma-
tionem. super excelsam ponet me. ut cum ad aequi-
no se est ihu qui primus in agone superauit premiū

fuert caneb; positum. Ezouincā in carmine eius & ma
nus meae componant citharā & psalteriū & omne or
ganorum genus scribā. quae panis gratia. nphā.
& qui in principi locutus sum. usque quodam ab & rex
audies uociferabo ad te impatiens & saluabis. &
de iustitia eius iudicioq. causatus sum postea laudabo
equitatem eius & cantores ceteros meo carmine
superabo.;

EX PŪ LIB SICD IN AMB PROFH m.

quis uolens esse potens. animos domes ille ferocis
talibidine colla fedis submic. et al. hinc est nasalus spes
cora.

